

skrajno podlost, in glede napadov po klerikalnih listih so bili na merodajnem mestu kinalu na čistem, da slonijo isti na lažeh najnižje vrste. Vse klerikalne nakane so se razbile ob močatost, zavednost in korektnost našega učiteljstva. Zadnja učiteljska konferenca pa je bila slovesna manifestacija solidarne učiteljstva, katero se tim tesneje oklepa svojega nadzornika, čim bolj so ga neopravičeno napadali. Konferenca je pokazala, da učiteljstvo goriškega okraja je trdnjava, katere klerikalci nikdar ne vzamejo.

Klerikalci so si tega v svesti, zato pa so zdaj obrnili ostudno stran svojega zavrtnega boja ter jo pokrili z — versko šolo. Zadnji „Prim. List“ je priobčil članek, v katerem priznava, da je zaupnica, izrečena na omenjeni konferenci, odgovor na napade od njihove strani. S tem torej priznava, „Prim. List“ čisto in odkrito, da je napadal učiteljstvo in okrajnega šolskega nadzornika. Ali par vrst dalje pa začne peti tisto staro že obrabljeno pesem o verski šoli in daje razumeti, kakor da so se proti učiteljstvu goriškega okraja bojevali radi verske šole. „Mi pa zahtevamo in bomo zahtevali versko šolo“ — tako pravi „Prim. List“ sedaj, ko se je pokazala vsa ostudnost klerikalne stranke v boju, kateri jej je prinesel tolik poraz. Napadali so, ali le zato, ker je šel boj za versko šolo!!! Verska šola bi torej potrebovala lažij, obrekovanj in podlih denunciacij v svrhu svojega oživetvorenja! To bi bila lepa taka verska šola, lepa taka vera! Ali ta vera je le pretveza, za katero skrivajo svoje skomine po „verski šoli“, to se pravi: po gospodstvu v šoli. Učitelj bodi pokoren duhovniku v šoli in izven šole, ubogaj njega v vsem, kar on reče, in voli ž njim — potem pa boš krščanski mož, in šola bo verska šola. To je tisto, kar zahtevajo, in to so hoteli doseči tudi v goriškem okraju. Vse tisto, kar govori „Prim. List“ o dolžnostih starišev, učiteljev, o božjih naukih, o vzgoji itd., govori le za to, da slepari. Vsak pameten človek ve, da je naša ljudska šola postavljena na versko-nravno vzgojo, in je šolska postava v tem pogledu popolnoma jasna. Ta postava pa se tudi strogo izpolnjuje — ali „Prim. Listu“ je to še vse premalo; on pravi, da je res postava taka, ali mrtva črka ne zadostuje. Duh je, ki oživilja . . . O poznamo tistega „duha, ki oživilja“. Tisti duh živi po farovžih, in sedaj hočejo, da bi se preselil tudi v šolo, da bi tam zagospodoval, da bi bil učitelj le slepo orodje tega duha, s katerim bi delal, kar bi hotel. Vsak mladi kaplan, ki je komaj prišel iz goriškega osrednjega semenišča, naj bi komandiral v šoli ter karnifal učitelje — o potem pa bi bila šola verska in duh bi jo oživiljal!!

V boju, kateri je bila klerikalna stranka doslej proti učiteljstvu goriškega okraja, se je pokazavalo prav jasno, da je namen le ta: podjarmiti si učiteljstvo, da bo pokorno farovžu ter se upiše v Slomškarijo, zategadel pa je pisava „Prim. Lista“ z vso versko zabelo le čisto navaden švindl in nič drugega. Ali s tem švindlom hočejo nadaljevati boj proti učiteljstvu, in dočim so doslej manj povdarjali „versko“ stran tega boja ter več udrihali, v slučajih najnesramnejše in na najbolj neotesan način, hočejo švindlariti odslej bolj z versko šolo. Za vero gre! Vera je v nevarnosti. „Prim. List“ je že začel v takem tonu, in da bo pridno nadaljeval, o tem ni dvoma . . . Ali prepričani smo, da se pokaže tudi pri novem načinu boja vsa ostudnost in laž v pravi luči ter da se odbijejo naskoki klerikalne stranke, kakor so se sedaj, ob zavednost in korektnost našega učiteljstva. V stanovski zavednosti in korektnosti stoji skala, ob katero se zaganjajo zaman

valovi klerikalne poplavi; ako so se izročili tem valovom kak Rustja ali Čenčič, Bog ž njimi! — značajno in zavedno učiteljstvo ne pojde za njimi, ker noče, da bi jih ti valovi sprali v — mežnarje!
„S.“

Vestnik.

Osebnosti. Izprašana kandidatinja gđc. Marija Barle je dobila začas. učit. službo na Suhoru. C. kr. okrajni šolski nadzornik g. Ljudevit Stiasny je premestil svoj uradni sedež iz Litije v Krško. Nadučitelj pri Sv. Lenartu nad Laškem je postal Albert Planer, okrajni pomožni učitelj v Celju. Okrajni pomožni učitelj za okraje Sv. Lenart v Slov. goricah, okolica Maribor in Slov. Bistrica, je postal dosedanji suplent na vadnici mariborskega učiteljskega in stalni učitelj v Breznem, Fr. Breznik.

Kuratorij mestne višje dekliške šole. Občinski svet ljubljanski je izvolil za bodočo triletno dobo v svoji seji, dne 5. t. m. v kuratorij cesarja Franca Jožefa I. mestno višjo dekliško šolo te-le gospode: gimn. ravnatelj Andrej Senekovič, predsednik; podžupan dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški, predsednikov namestnik; učiteljski ravnatelj Frančišek Levec, gimn. profesor Rajko Perušek, gimn. profesor Frančišek Novak in šolski voditelj Jakob Dimnik.

Število učencev na ljubljanskih ljudskih šolah. Na I. mestni šoli je bilo lani 524, letos je 540 učencev, na II. mestni šoli je bilo lani 549, letos je 527 učencev, na III. mestni šoli je bilo lani 255, letos je 211 učencev. Lansko leto je bilo na vseh treh mestnih deških šolah 1328 učencev, letos pa 1278 učencev, torej manj kakor lani 50 učencev. Število vseh učencev se je zmanjšalo vsled tega, ker se na novo zunanji učenci niso več vsprejemali; prihodnje leto se bo število vseh učencev še zdatneje zmanjšalo, ko se sploh noben zunanji učenec ne sprejme v mestne šole. Tako se bo prakticiralo tudi na dekliških šolah.

Iz postojnskega okraja. (Iz seje c. kr. okrajnega šol. sveta v Postojni dne 29. oktobra 1902.) Iz poročila c. kr. okrajnega šolskega nadzornika se je med drugim v navedenje vzelo, da so se izza zadnje seje nastavili kurentnim potom kot provizorične učne moči učit. kandidatje gg.: Fortunat Lampret za Postojno; Josip Lipovec za Bukovje, Franc Zrimšek za Trnje; učit. kandidatki gg.: Katarina Valenčič za Prem, Am. Kokalj za Košano; premeščene so bile sledeče provizorne moči gg.: Frančiška Valenčič iz Vipave v Knežak, Ivanka Prešern iz Planine na Vrhpolje, in Anton Turk iz Bukovja v Orehek. — Suplentje postali so ti-le izprašani učit. kandidatje, oziroma kandidatke: g. Franc Silvester v Postojni, Franc Grum v Vipavi in Ema Hrovatin v Slavini. Pomožnim učiteljem v Senožečah se je nastavljal diurnist Mušar. — Novo ustanovljeni dvorazrednici v Vrhpolju imenuje se prov. šolskim voditeljem def. učitelj v Vipavi g. Fr. Punčuh. Interimistično šol. vodstvo v Senožečah izroči se ondotnemu učitelju g. Fr. Mercini. — Zaradi bolezni dovoli se dopust učitelju g. Alojziju Goriupu v Postojni in učitelji gđc. Tereziji Debevc v Slavini. Pom. učitelj Henrik Mravljak v Vipavi se službi odpove, istotako tudi definitivna učiteljica gđc. Viktorija Juvančič v Postojni. Za Planino imenovani učitelj g. Anton Krže je na to mesto iz zdravstvenih ozirov resigniral. Dalje se je vzelo na znanje, da je šolsko poslopje v Podstenjah v tako slabem stanu, da se je moralo zapreti in za pouk drugo sobo v sosedni vasi Šembije v najem vzeti. Prošnje za razširjanje šol na Colu, Podkraj in St. Vidu so se zavrnile, ker za sedaj ni še potrebnih pogojev; istotako se ni moglo ugoditi prošnjam iz Premškega šolskega okoliša za upeljavo ekskurendnega pouka po nekaterih ondotnih vaseh. Krajnim šol. nadzornikom za Vrhpoljsko dvorazrednico se imenuje ondotni župnik gosp. Henrik Dejak. Prošnji nekega učitelja, da bi se ponavljalna šola združila z vsakdanjo, ker šteje samo „dva“ ponavljavca in „eno“ ponavljalko, se ugoti. Priznajo se starostne doklade gg. učitelju

Jankotu Jordanu na Razdrtem, prva od 1. julija 1902, učitelju Alojziju Goriupu v Postojini, prva od 1. avgusta 1902 in učitelju Antonu Levstiku tretja od 1. septembra 1902. Prizna se potreba razširjenja jednorazrednic v Doljnem Zenomu, v Nadanjselu in v Trnju v dvorazrednice; dalje se prizna potreba ustanovitve novih jednorazrednic v Ložah, v Palčju, v Šembijah in Koritnicah, kakor tudi ekskurendna postaja na Gor. Ležečah. Krajnemu šolskemu svetu v Št. Vidu se dovoli, da sme šol. poslopje zamenjati z bolj prostorno in šolskim namenom bolj ugodno ubožno hišo. C. kr. dežel. šolskemu svetu predložita se priporočilni prošnji dveh učiteljev za denarno podporo, dalje se stavijo iste oblasti predlogi za definitivno popolnitev učnih mest na Vrhopolju in Vrbovem, za premaknitev nekaterih učnih moči v više plačilne razrede in za ustanovitev meščanske šole v Postojini. —a.

Za nagrobni spomenik umrlemu tovarišu g. Pavlu Lampretu, učitelju v Šmartnem pri Kranju, so darovali naslednje gđ. učiteljice in gosp. učitelji kranjskega okraja: Ana Praprotnik 2 K, Frančišek Luznar 2 K, Karol Završnik 1 K, Ivan Sprachmann 2 K, Frančišek Ciuha 1 K, Mihi Stanonik 2 K, Ema Peče 2 K, Jožef Levičnik 2 K, učiteljsko osebje dekliške šole v Kranju 5 K, učiteljsko osebje deške šole v Kranju 4 K, Ana Petrovčič 1 K, Andrej Rapč 1 K, Ida Mally 2 K, Valentin Pin 2 K, Frančišek Pápa 1 K, Miroslav Kramer 1 K, Repoveš 1 K, Slavko Flis 1 K, Jožef Svetlič 60 h, vodstvo dekliške šole v Škofji Loki 2 K, Marija Schlaipach 1 K, Leopold Ferjan 2 K, Ivan Rihtaršič 2 K, Julija Jaklič 2 K 50 h, cerkljansko učiteljstvo 4 K, Anton Grmek 2 K, Rudolf Završnik 1 K, Albina Preve 1 K, Helena Debeve 2 K, Ivan Jezeršek 2 K, Em. Jurman 1 K, Hinko Paternost 2 K, Frančišek Rojina 10 K. — Skupaj 67 K 10 h. — Za nabrano svoto v imenu staršev ranjkega tovariša: Hvala in Bog povrni!

V Šmartnem pri Kranju, vseh mrtvih dan 1902.

Frančišek Rojina.

Učiteljsko društvo za kranjski šol. okraj zboruje v sredo, dne 19. t. m. ob 1/2 2. uri popoldne v šoli v Kranju. Dnevni red: 1. Društvene zadeve. 2. Hospitacija v II. razredu deške šole (g. Rus). 3. Predlogi — nasveti. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje v četrtek 13. t. m. ob 1/2 11. uri predpoludne v Slov. Bistrici po nastopnem sporedu: 1. Pozdrav. 2. Poročila in dopisi. 3. Predavanje. 4. Eventualnosti. 5. Petje. K obilni udeležbi vabi Sabati, t. č. predsednik.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju imelo bode 14. svoj občni zbor v petek dne 14. novembra t. l. v dvorani „Slovanske Besede“, Dunaj I. Braunerstrasse 7, I. nadstropje. Začetek ob 6. uri zvečer. Spored: Nagovor predsednika, poročila: tajnikovo, blagajnikovo, preglednikov; volitve, slučajnosti.

Število avstrijskega prebivalstva. Statistična centralna komisija je izdala sedaj o tem natančni izkaz. Prebivalstva je v Avstriji 26.150.708, od teh je rim. katoličanov 20.660.279, grško uniranih 3.134.439, armenskih unijatov 2096. Židov je 1.211.899. Nemški obč. jezik govori 9.170.839, češki in slovaški 5.955.397, poljski 4.259.152, rusinski 3.375.576, slovenski 1.192.780, hrvaški 711.380, laški 727.102, rumunski 230.963, mažarski 9516 prebivalcev.

Z železnico iz Evrope v Ameriko. Francoz Loik de Lobelle pridno nadaljuje svoje načrte, po katerih bi bili Evropa in Amerika zvezani z železnico. Ta železnica bi tekla preko Sibiriije, Kamčatke po 60 ruskih vrst dolgem predoru pod Beringovo cesto v Alasko in Kanado.

V katera drevesa ne trešči? Najmanj udarja strela v breze in zato se hite ljudje skrit pod brezo, ki je semintja nalašč za to zasajena ob potih. Dalje udari tudi strela redko-

kedaj v oreh, lipo, bukev. V drevesa, ki imajo v sebi veliko skrobovine, udari strela pogosto. Taka so: javor, hrast, jesen in topol.

Listnica uredništva.

Na Dolenjsko: V Vaših dopisih kar mrgoli osobne mržnje, natolcevanja in maščevalnosti do neljubih Vam oseb. Take stvari objavimo le kot „poslano“ in z Vašim polnim podpisom! Za urednikovim hrbtom kazati svoj pogum, ni junaško. Poznamo Vas predobro, zato se Vam nič ne čudimo, da ste se zatekli k „Slovencu“ kot „Napreden učitelj II“. G. Št. J. na D.: To bi bilo zvonjenje po toči, čeprav Vam v točki glede božičnih počitnic pritrjujemo. Odkrito pa povemo, da je le škoda, da niso bile izdane te naredbe vsaj pred desetimi leti; ko bi se bilo to zgodilo, bi bilo danes bolje za učiteljstvo in šolstvo na Kranjskem. Le pogledite n. pr. v sosedno Štajersko, v Šlezijo itd. Tu so glede šolstva in učiteljskih plač za par desetletij pred nami. Ali ni res?

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1914.

Kranjsko.

Na trirazrednem dekliškem oddelku štirirazredne ljudske šole na Vrhniki sta stalno oddati dve izpraznjeni mesti za učiteljice s postavnimi prejemki.

Prošnje je poslati po predpisanem uradnem potu tukajšnjemu uradu do 6. decembra 1902.

C. kr. okrajni šolski svet.

Št. 2367.

Na trirazrednici v Knežaku je eno učno mesto stalno popolniti. Prošnje so vlagati semkaj do dne 30. novembra 1902.

C. kr. okr. šolski svet v Postojini, dne 30. oktobra 1902.

Št. 1432.

Na jednorazredni ljudski šoli v Doleh je razpisana definitivna, eventualno začasna učiteljska služba.

Prošnje se imajo semkaj poslati do 10. decembra t. l.

C. kr. okrajni šolski svet Litija, dne 31. oktobra 1902.

Predsednik: Tekavčič I. r.

Z. 1684.

An der einclassigen Volksschule in Gora wird Lehrer-Leiterstelle mit den sistemisierten Bezügen zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung ausgeschrieben.

Gehörig instruierte Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege hierorts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Gottschee, am 30. Oktober 1902.

Ivan Bonač

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 5 in 6

priporoča slavnemu učiteljstvu svojo

veliko zalogo izbornega papirja, pisalnih in risalnih šol. potrebščin, zvezkov in zapisnikov.

Priznana izborni svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda Hardmuthovega fabrikata vedno v zalogi. Ceniki na zahtevo gratis in franko.

Solidna vezava knjig za šolske knjižnice itd. po nizki ceni v lastni knjižgoveznici.

Ravnokar je izšel v moji zalogi krasen slovenski

skladni koledar

v moderni obliki. Komad 70 vin., po pošti 80 vin.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Frančišek Črnago, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljave naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.